

Nuorten mielenterveys

Petäjäveden yläkoulu 5.10.2021

Kouluttaja: Ranja Koski

Luennon sisällöt

- Mitä mielenterveys ja mielenterveystaidot tarkoittavat?
- Nuoren mielenterveyden suoja- ja riskitekijät
- Nuorten tavallisimmat mielenterveyden ongelmat ja häiriöt
- Puheeksi ottaminen

A man and a woman are playing in a snowy field. The man is standing in the background, wearing a dark jacket and blue jeans. The woman is in the foreground, wearing a purple coat and brown boots, leaning forward as if she has just thrown a snowball. Snow is falling through the air around them. The background consists of bare trees and a clear sky.

Mitä mielenterveys on?

[Linkki videoon](#)

Mielenterveystaidot

Taitoja, jotka vahvistavat nuoren kokemusta pärjäämisestä, antavat luottamusta elämään.

Taitoja, joita voi harjoitella!

Tunne- ja
vuorovaikutus-
taidot

Kyky tunnistaa, sanoittaa,
hyväksyä ja ilmaista
rakentavasti tunteita

Kykyä olla muiden kanssa,
esim. ryhmässä toimiminen
ja viestiminen,
ystävyyssuhteiden
solmiminen

Tietoisuus-
taidot

Kyky olla läsnä ja
rauhottua

Kyky kuunnella omaa
kehoa ja mieltä

Selviytymis-
taidot

Kyky löytää keinoja
arjen kuormituksesta ja
kriisistä selviytymiseen

Kyky pyytää apua

Itsetuntemus
ja -arvostus

Esim. omien
vahvuuksien ja
kehittämiskohteiden
tunnistaminen

Kokemus siitä, että voi
vaikuttaa omaan
elämäänsä

Nuoren mielenterveyden suojatekijät

myönteiset
elämänmallit

sosiaalinen tuki:
perhe, ystävät,
läheiset ihmiset

turvallinen ja
viihtyisä
elinympäristö

koulussa
käyminen,
opiskelu

hyvät
ongelmanratkaisu-
taidot ja oppimiskyky

perimä

hyvä fyysinen
terveys

mahdollisuus
toteuttaa itseään

harrastustoiminta

elämäntunne
tunne

vaikutusmahdol-
lisuudet, kuulluksi
tuleminen

riittävän hyvä
itsetunto

hyväksytyksi
tulemisen tunne

vanhempien työ
ja toimeentulo,
riittävä ravinto ja
koti

hyvät tunnetaidot ja
sosiaaliset taidot

joustavuus,
luovuus, optimismi

matalan
kynnyksen
auttamispalvelut

Yli 70 % koki
terveytensä melko tai
erittäin hyväksi

Keväällä 2021
Petäjäveden 8. ja
9. luokkalaisista
nuorista...

Yli 70 % koki kuuluvansa
itselleen tärkeään
ryhmään/yhteisöön

Lähes 70 % oli
tyytyväisiä
elämäänsä

Yli 90 %:lla oli
vähintään yksi
läheinen ystävä

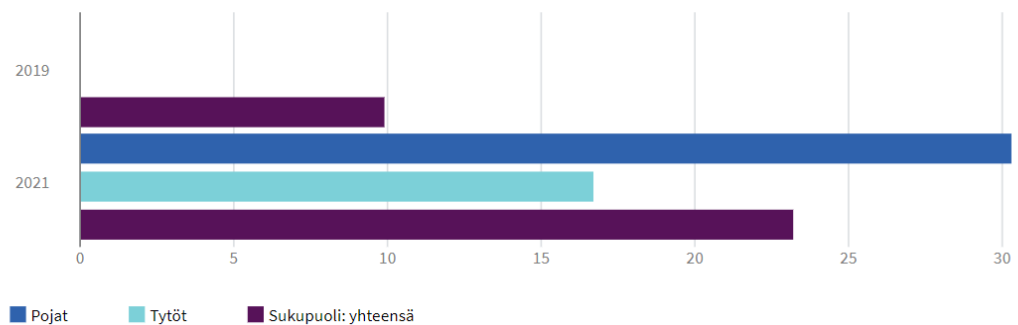
Lähde: THL_Kouluterveyskysely 2021

8. Ja 9. luokkalaisten elintavat, Kouluterveyskysely 2021

Indikaattori: Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka kertovat harrastavansa liikuntaa vähintään 60 minuuttia päivittäin.

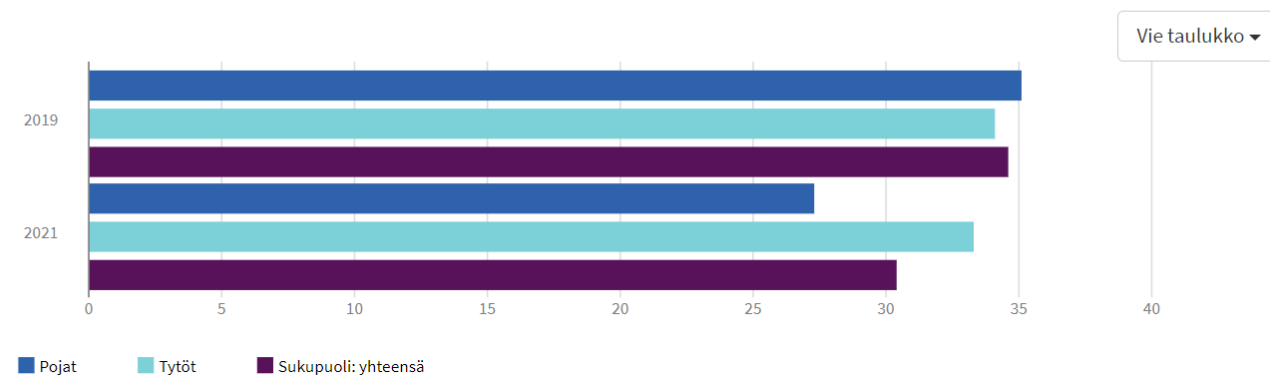
Petäjävesi, Perusopetus 8. ja 9. lk

Indikaattori: Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka kertovat harrastavansa hengästyttävää vapaa-ajan liikuntaa korkeintaan yhden tunnin viikossa.

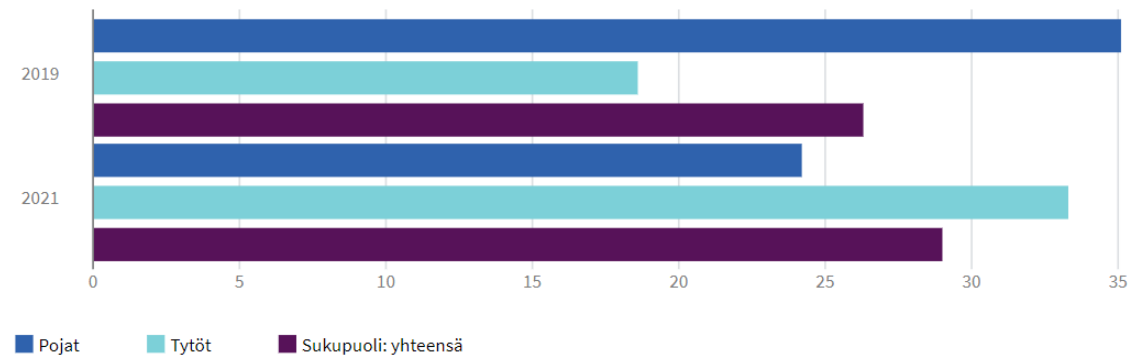
Petäjävesi, Perusopetus 8. ja 9. lk

Indikaattori: Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka nukkuvat arkisin tavallisesti alle kahdeksan tuntia.

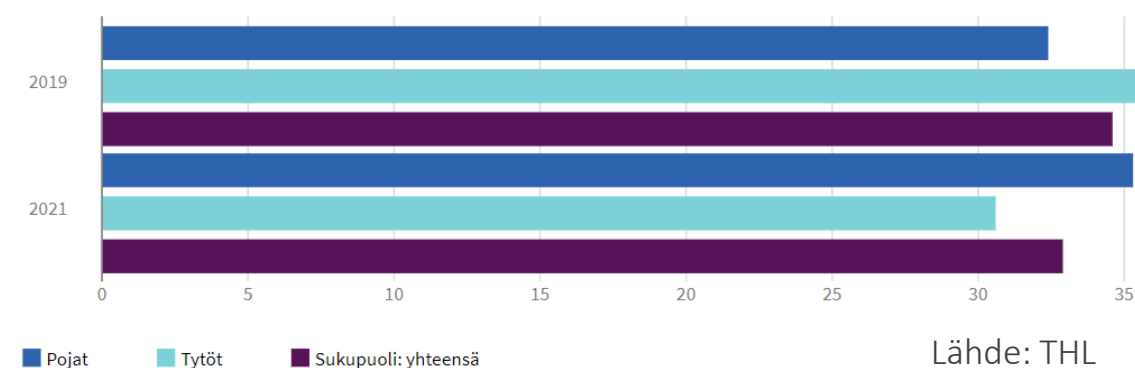
Petäjävesi, Perusopetus 8. ja 9. lk

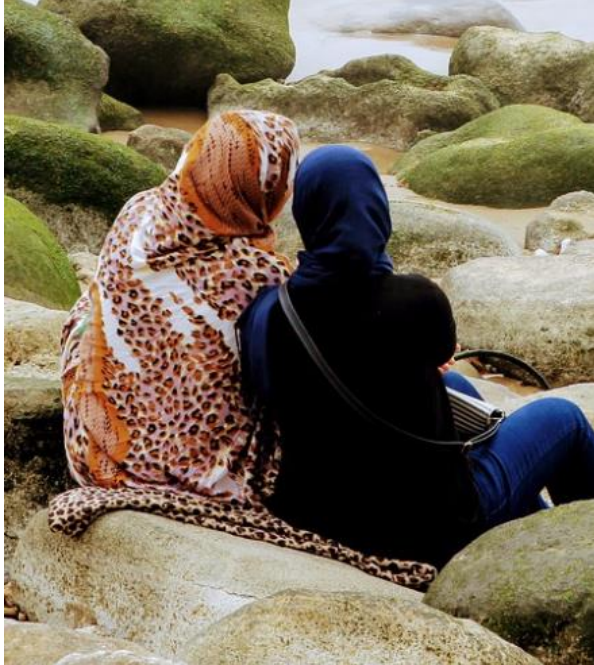
Indikaattori: Ei syö aamupalaa joka arkipäivä, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka eivät syö aamupalaa joka arkipäivä.

Petäjävesi, Perusopetus 8. ja 9. lk

Lähes 50 % koki, että heillä on hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa

Keväällä 2021
Petäjäveden 8. ja
9. luokkalaisista
nuorista...

Noin 70 % koki pystyvänsä vaikuttamaan joihinkin elinympäristönsä asioihin

Yli 90 % harrasti jotakin vähintään kerran viikossa

75 % koki saavansa apua silloin kun sitä todella tarvitsee

Lähde: THL Kouluterveyskysely 2021

Nuoren mielenterveyden riskitekijät

erot ja
menetykset

kuluttavat
ihmissuhteet

hyväksikäyttö,
väkivalta,
kiusaaminen, syrjintä

vanhempien
työttömyys
(erityisesti
pitkäaikais-
työttömyys)

avuttomuuden tunne

yksinäisyys

päihteiden käyttö

läheisten päihde-
ja mielenterveys-
ongelmat

itsetunnon
haavoittuvuus

seksuaaliset
ongelmat

köyhyys,
kodittomuus,
syrjäytyminen

sairaudet

riippuvuus muista

hajanaiset tai
vaikeasti
saavutettavat
mielenterveys-
palvelut

9 % koulukiusattuna
vähintään kerran viikossa.
29 % kokenut syrjintää
koulussa tai vapaa-ajalla

Keväällä 2021
Petäjäveden 8. ja
9. luokkalaisista
nuorista...

Lähes 60 % tytöistä oli
kokenut seksuaalista
ehdottelua tai ahdistelua
vuoden aikana

30 % oli kokenut
vanhempien tai muiden
huoltajien aikuisten
henkistä väkivaltaa
vuoden aikana

25 % koki, että
perheen
taloudellinen
tilanne on
kohtalainen tai sitä
huonompi

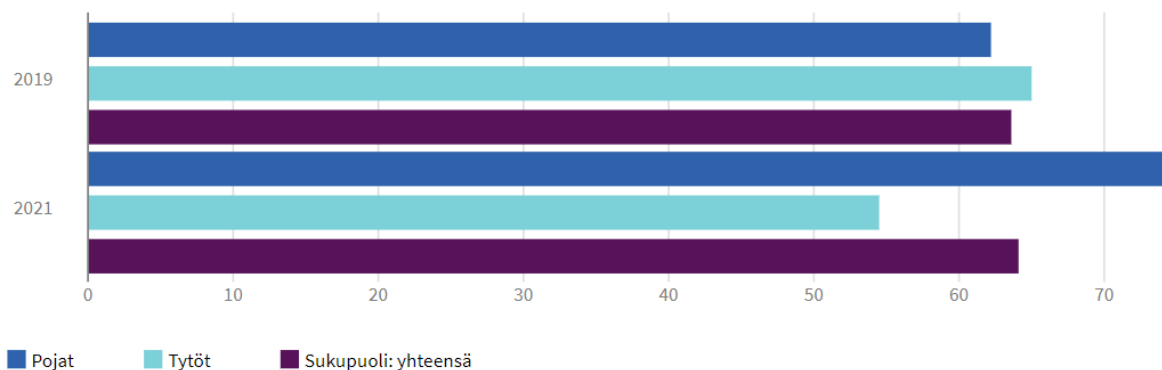
Lähde: THL Kouluterveyskysely 2021

8. Ja 9. luokkalaisten päihteiden käyttö, Kouluterveyskysely 2021

Indikaattori: Raittius, %

Indikaattori tuottaa tietoa, niiden nuorten osuudesta (%), jotka kertovat, että eivät käytä alkoholijuomia.

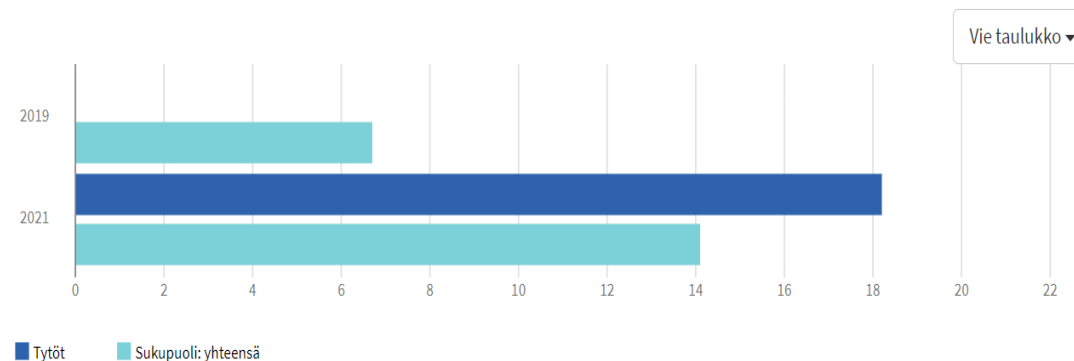
Petäjävesi, Perusopetus 8. ja 9. lk

Indikaattori: Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka ilmoittavat juovansa itsensä tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa.

Petäjävesi, Perusopetus 8. ja 9. lk

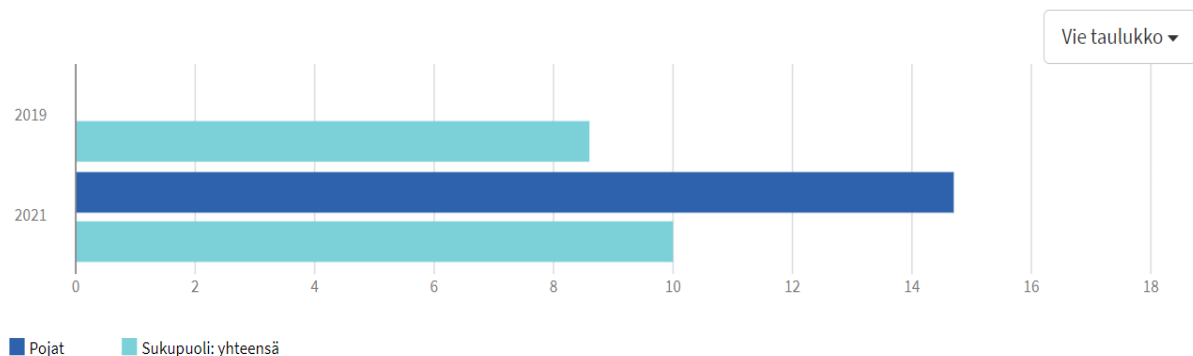

Vie taulukko

Indikaattori: Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka tupakoivat, nuuskaavat tai käyttävät vesipiippua tai sähkösavuketta päivittäin.

Petäjävesi, Perusopetus 8. ja 9. lk

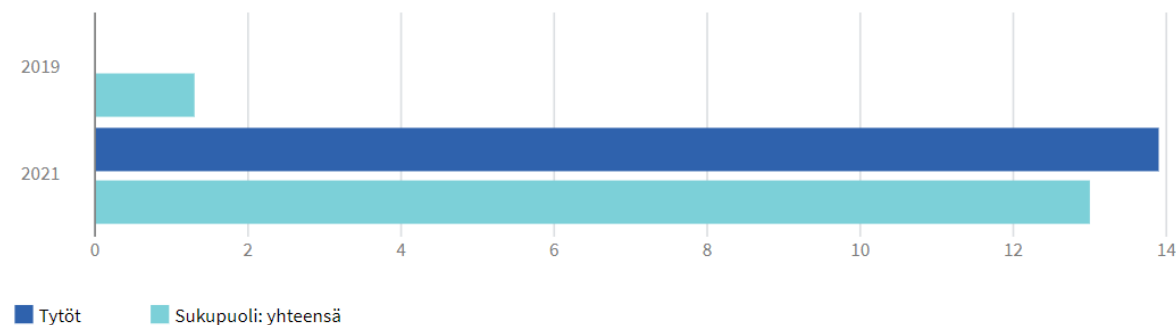

Vie taulukko

Indikaattori: Kokeillut kannabista ainakin kerran, %

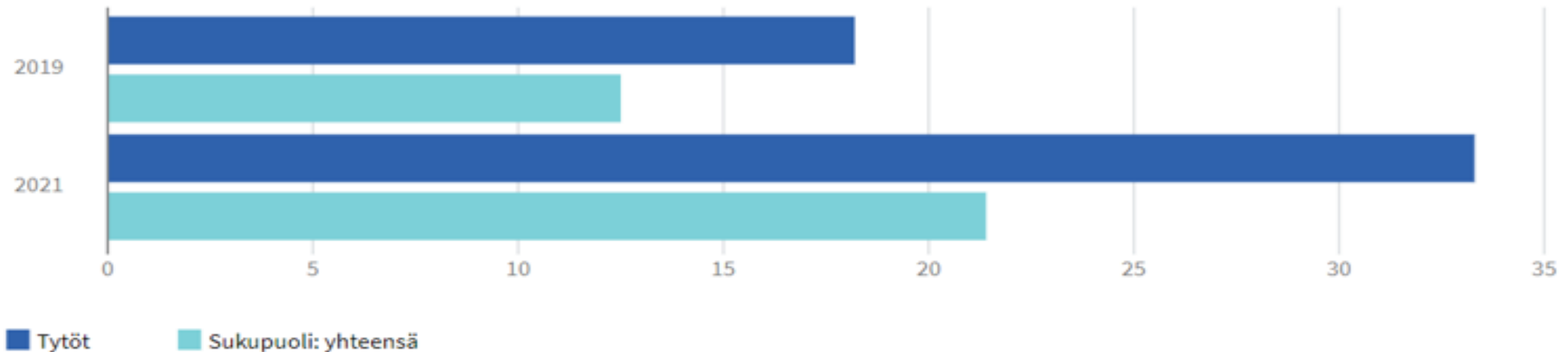
Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka ovat kokeilleet ainakin kerran marihuanaa/kannabista.

Petäjävesi, Perusopetus 8. ja 9. lk

Lähde: THL

Petäjavesi, Perusopetus 8. ja 9. lk

Lähde: THL

Koulu- uupumus

Kuvaavat tekijät

- 1) koulutyöhön tai opiskeluun liittyvä emotionaalinen, uupumusasteinen väsymys
- 2) opintojen merkityksen vähentyminen, kyynisyys tai välinpitämätön suhtautuminen koulutyöhön tai opiskeluun
- 3) riittämättömyyden tunne opiskelijana

Seurauksia

- tunteiden säätelyn ongelmat
- keskittymiskyvyn heikkeneminen
- masennus
- ahdistus
- psykosomaattiset oireet
- psyykinen kärsimys

Psykologiset perustarpeet koulussa

Miten näkyvät Petäjaveden
nuorten Kouluterveyskyselyn
vastauksissa?

Autonomia

- Hyvät vaikutusmahdollisuudet
koulussa 15 % (koko maa 11 %)

Kompetenssi

- Vaikeuksia oppimistaidoissa 46 %
(koko maa 40 %)

Yhteenkuuluvuus

- Luokan tai ryhmän oppilaat viihtyvät
hyvin yhdessä 89 % (koko maa 79 %)

- Opettajat ovat kiinnostuneita oppilaan
kuulumisista 60 % (koko maa 64 %)

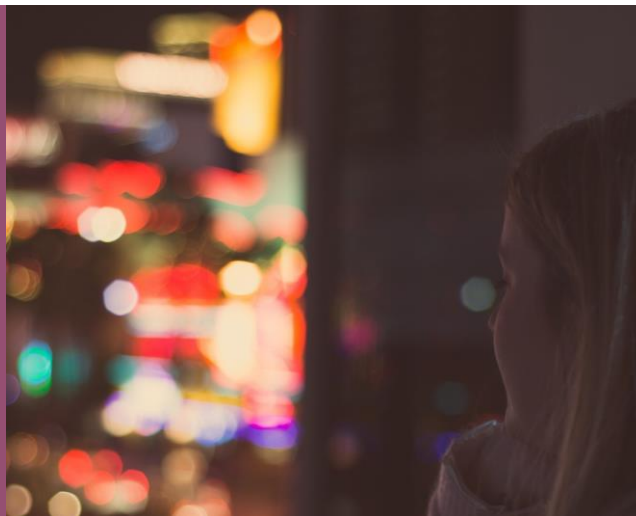
Merkityksellisyys

- Tuntuu, ettei opinnoillani ole enää
merkitystä 30 % (koko maa 27 %)

Nuorten yleisimmät mielenterveyden häiriöt (THL 2020)

Ahdistuneisuus- häiriöt (10-15 %)

- esim. yleistynyt ahdistuneisuushäiriö, sosiaalisten tilanteiden pelko, paniikkihäiriö

Käytöshäiriöt

(5-10 %)

- pitkäaikainen toistuva tai alituinen epäsosiaalinen, aggressiivinen tai uhmakas käytös

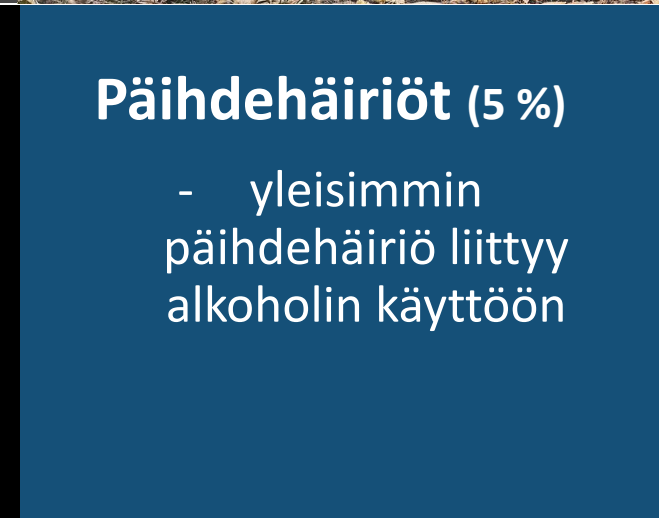
Masennus (5-8 %)

- pitkäkestoinen alakuloisuus, liittyy kohonnut itsemurhariski

Päihdehäiriöt (5 %)

- yleisimmin päihdehäiriö liittyy alkoholin käyttöön

Puheeksiottaminen

- Lähde liikkeelle omasta huolesta
- Ole selkeä ja suora
- Kysy, mitä nuori itse ajattelee asiasta ja miten kokee tilanteen
- Kuuntele ja anna aikaa, kestä myös hiljaisuutta
- Rohkaise rehellisyyteen, osoita, että pystyt kuulemaan myös vaikeista asioista
- Pyri tukemaan, älä ratkaisemaan ongelmaa
- Puhu myös nuoren vahvuuksista ja voimavaroista
- Tue mahdollisessa avun hakemisessa

Kotitehtävä: Mitä mielessä testi?

Useilla nuorilla on kyky
kertoa
– jos nuori puhuu, tartu
tilaisuuteen!

Jokaisen nuoren mieli on tärkeä!

Kiitos!
